

Actieplan intensiveren klimaatbeleid naar 25% CO₂ reductie in 2020

Deel 2: Projectbeschrijvingen & stand van zaken

Inleiding

Deel 2 geeft aan waar we nu staan en hoe we de ambitie van 25% CO₂ reductie willen bereiken. Per deelpakket is van de maatregelen aangegeven met het stoplichtmodel of de doelstelling gehaald worden. De definitie van de drie kleuren is in onderstaande tabel weergegeven.

Indicator	Definitie
Groen	- We halen de afgesproken doelstellingen/resultaatafspraken. - We halen de afgesproken planning. - We blijven binnen de vastgestelde budgettaire kaders.
Oranje	- We wijken af van de doelstelling/resultaatafspraken, maar dit is in geringe mate of kan (nog) worden ingehaald. - We wijken af van de afgesproken planning maar dit is in zeer geringe mate of kan worden ingehaald. - De budgettaire kaders worden enigszins overschreden maar dit kan worden gecompenseerd met mogelijke voordelen die later kunnen optreden in het project of in het jaar.
Rood	- We gaan de afgesproken doelstellingen/resultaatafspraken zeker niet halen. - We gaan de afgesproken planning zeker niet halen. - We kunnen niet binnen de vastgestelde budgettaire kaders blijven. Aanvraag voor aanvullende budget/krediet is noodzakelijk.

Definities Nul op de meter, energieneutraal, EPC=0

Er zijn verschillende definities en invullingen van energieneutraal. Onderstaande tabel geeft een kort overzicht van de momenteel gangbare termen. Wij gaan uit van EPC=0 voor nieuwbouw woningen, Nul op de meter voor renovaties in de bestaande bouw (huur en koop) en voor overheidsgebouwen verbeteren van het energielabel naar minimaal energielabel A.

Term	Omschrijving
EPC = 0	Berekend primair gebouwgebonden energiegebruik voor verwarming, tapwater, verlichting, ventilatie is jaarrond gelijk aan 0. Compensatie van gasgebruik door lokaal opgewekte zonnestroom is mogelijk. Energiegebruik wordt gerelateerd aan een energiebudget dat afhankelijk is van gebruiksoppervlakte, verliesoppervlakte (dak, gevel, beglazing, vloer) en aantal wooneenheden.
BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw)	Berekend gebouwgebonden energiegebruik voor verwarming, tapwater, verlichting, ventilatie; de methodiek voor berekenen van het energiegebruik is gelijk aan dat bij de EPC, maar wordt nu alleen gerelateerd aan gebruiksoppervlakte. Waarschijnlijk worden eisen gesteld aan de warmte- en koudebehoefte per m ² , het primair energiegebruik per m ² en lokaal opgewekte duurzame energie per m ² .
Energieneutraal	Divers, maar meestal wordt bedoeld dat het complete energiegebruik van een woning (gebouw- en gebruikgebonden deel) op jaarbasis nul is, inclusief opwekking van lokale zonnestroom. Vaak wordt dan ook nog een eventuele gasvraag (voor verwarming, tapwater, koken) uitgewisseld tegen een surplus aan lokaal opgewekte zonnestroom)
Energienotaloos	Strikt genomen het complete energiegebruik van een woning (gebouw- en gebruikgebonden deel). Notaloos suggereert dat er geen energierekening meer is en er dus ook geen vastrecht wordt betaald. Meestal wordt echter bedoeld dat een woning jaarrond geen energievraag heeft, gelijk aan 'energieneutraal'.
NulopdeMeter-woning	Een woning waarvan de ingaande en uitgaande energiestromen voor gebouw gebonden energie bij een normaal leefpatroon op jaarbasis gelijk zijn aan of lager zijn dan nul en met een additionele energieopwekkingscapaciteit voor gebruiker gebonden energie van ten minste: - 3.150 kWh indien het een vrijstaande of half vrijstaande woning betreft; - 2.700 kWh indien het een rijwoning betreft; of

	- 1.780 kWh indien het een appartement betreft
A++ label	(Bestaande) woning met een energielabel A++. Het energielabel heeft dezelfde scope en reikwijdte als de EPC. De berekeningsmethodiek is wel iets afwijkend. Een A++-label wordt verstrekt aan woningen met een Energie-Index (EI, zelfde soort indicator als de EPC) kleiner dan 0,5. Woningen met een EPC van 0,4 of lager hebben in de regel een A×-label.

Deelpakket 1: Actieplan bestaande woningbouw en Nieuwbouw

Maatregelen		
1.1. Sluiten convenant woningcorporatie		
1.2 Periodieke afstemming over uitvoering convenant corporatie (prestatieafspraken)		
1.3. Opzetten energie- en duurzaamheidloket		
1.4 Trainen van personeel op gebied van duurzaam bouwen		
1.5. Maken thermografische dak scan		
1.6. Communicatie over energiebesparing lokale media		
1.7. Organiseren bewonersavonden met betrokken stakeholders		
1.8. Afspraken lokale aannemers / installateurs over totaalaanbod woningverbetering		
1.9. Afspraken met lokale makelaars		
1.10. Ontwikkelen financiële instrumenten		
1.11. Beschikbaar stellen financiële instrumenten		

In het aanvullend klimaatbeleid Eemnes 2012-2020 zijn de bovenstaande maatregelen opgenomen die vallen onder deelpakket 1: bestaande woningbouw. Deze maatregelen zijn faciliterend van aard, stimulerende maatregelen of bieden randvoorwaarden voor het verduurzamen van de woningen in Eemnes. Deze maatregelen zijn ook nodig bij het bereiken van de verhoogde ambitie:

- Huiseigenaren stimuleren hun woningen naar Nul op de Meter te renoveren.
- Alle sociale huurwoningen renoveren naar Nul op de Meter.
- Alle Nieuwbouw EPC=0.

Prestatieafspraken met De Alliantie (1.1 en 1.2)

Met de Alliantie zal gezamenlijk moeten worden opgetrokken in het verduurzamen van de woningvoorraad, omdat huur en koop door elkaar heen zit in Eemnes. Er zijn weinig rijwoningen die volledig in bezit zijn van De Alliantie. Bij de opschaling naar label B dienen dus ook de woningeigenaren meegenomen te worden. Spouwmuurisolatie is beter toe te passen en goedkoper (geen spouwafsluiters nodig) als het gehele rijtje van woningen meedoet in plaats van maar 1 of 2 woningen. De Alliantie start eind dit jaar met het verduurzamen van de woningen naar label B op de Pijlenkamp. We trekken met de Alliantie op om de eigenaar bewoners in de straat hierin te betrekken.

Ontwikkelen en beschikbaar stellen van financiële instrumenten (1.10 en 1.11)

De VVD stelt in haar motie voor om de duurzaamheidlening actiever aan te bieden. Het klopt dat er van de duurzaamheidlening zeer weinig gebruik wordt gemaakt. Dat houdt niet in dat er niets gebeurt door de inwoners om hun woningen/ bedrijven te verduurzamen. Mensen betalen liever zelf de kosten, dan te lenen. Zij komen niet vanzelf in beeld bij de gemeente, omdat ze geen vergunning hoeven aan te vragen. De toename van het aantal zonnepanelen systemen in 2014 (van 52 naar 96 systemen), laat zien dat deze mensen zelf deze maatregelen kunnen financieren (Er is in dezelfde periode 1 duurzaamheidslening voor zonnepanelen aangevraagd). Het is tenslotte een rendabele investering en interessant genoeg om uit te voeren.

Eemnes heeft ervoor gekozen om geen subsidie te verlenen. De gemeenten in de regio Gooi en Vecht hebben in het kader van het regionale project Energie Besparen Gooi en Vecht subsidie ontvangen van de Provincie Noord-Holland om duurzame energiemaatregelen te subsidiëren. De gemeente Huizen heeft bijvoorbeeld met

een subsidiebedrag van € 65.000, 122 aanvragen kunnen behandelen en er is voor € 440.000 totaal geïnvesteerd in duurzame maatregelen. De subsidies laten zien dat de meeste vraag uit gaat naar spouwmuurisolatie en zonnepanelen. In totaal (voor 8 gemeenten) is er met dit project in 2013 voor 1 miljoen geïnvesteerd in duurzame maatregelen aan en in de woning. Begin 2015 weten we wat dit heeft opgeleverd voor de 8 gemeenten die deze subsidieregeling hebben uitgevoerd. Bedrijven geven echter aan niet gecharmeerd te zijn van subsidies omdat opdrachten uitgesteld worden, afhankelijk van deze subsidie. Het geeft in dat opzicht het verkeerde signaal af.

De gemeente Hilversum kent ook een duurzaamheidlening en ziet ook dat er relatief weinig gebruik van wordt gemaakt. Via de SVn kan er geleend worden, maar alleen volgens de voorwaarden van de Nationale Hypotheekgarantie. Zijn de jaarlasten hoger dan het inkomen, dan wordt er geen lening toegekend. Tevens worden BKR registraties meegenomen, wat ervoor zorgt dat niet elke aanvrager door de krediettoets heen komt. De overheid heeft www.ikinvesteerslim.nl gelanceerd. Ook een duurzaamheidlening voor eigenaar bewoners die door de SVn wordt uitgevoerd. Het enige verschil is de hogere rente die betaald moet worden. Er kan overwogen worden om inwoners te wijzen op deze lening en de duurzaamheidlening om te buigen in een stimuleringsregeling voor het MKB in Eemnes. Ook hier geldt dat bedrijven volgens strenge regels getoetst worden of ze de lening kunnen betalen.

Tevens is er nog de instelling Greenloans (dochter van ABN AMRO), waar gemakkelijk een lening aangevraagd kan worden, maar wel tegen een rente van 5,5% voor een lening van 60 maanden of 6,2% voor een lening van 120 maanden.

Conclusie

De komende jaren zal de gemeente op basis van gebleken behoefte, onderzoeken of het mogelijk is de eisen van SVn aan te laten passen of gaat samenwerking zoeken met een andere partner die kan bijdragen aan financiering (Rabobank).

Consortium plaatselijke ondernemers (1.8 en 1.9)

In het regionale project Energie Besparen Gooi en Vecht (www.energiebesparengenv.nl) is een bedrijsvennetwerk actief, die de meerwaarde ziet van regionaal optrekken bij het verduurzamen van de verschillende wijken in de regio. Zij zijn hard bezig om hun samenwerking vorm te geven en krijgen daarbij hulp van de Kamer van Koophandel, die een apart traject hiervoor hebben, namelijk Bouwen aan Integratie Keten (BIK). Uitbreiding van het aantal bedrijven en bedrijven als Eneco of Maak je huis HOOM, kunnen processen zeker verder brengen.

De ondernemersverenigingen hebben onlangs besloten meer werk te gaan maken van de duurzame ambities waarmee de gemeente Eemnes regionaal een uitstraling krijgt. Gesprekken hierover met het college gaan over concrete toepassingen, zowel op het gebied van besparing als lokale opwekking.

De Stichting Eemnes opgewekt naar Nul op de Meter gaat ook met partners samenwerken om 200 woningen in Eemnes richting Nul op de Meter te brengen. Lokale bedrijven worden door die stichting actief benaderd om mee te dingen naar opdrachten.

1a Huiseigenaren stimuleren hun woningen naar Nul op de Meter te renoveren.

<i>Deelpakket 1: bestaande woningvoorraad</i>	
Omschrijving	De gemeente wil huiseigenaren stimuleren hun woningen naar Nul op de Meter te renoveren. Dat wil zeggen een woning waarvan de ingaande en uitgaande energiestromen voor gebouw gebonden energie bij een normaal leefpatroon op jaarbasis gelijk zijn aan of lager zijn dan nul en met een additionele energieopwekkingscapaciteit voor gebruiker gebonden energie van ten minste: 3.150 kWh indien het een vrijstaande of half vrijstaande woning betreft; 2.700 kWh indien het een rijwoning betreft; of 1.780 kWh indien het een appartement betreft. Op 29 september is de Deal Stroomversnelling Koopwoningen ondertekend mede door de gemeente Eemnes. De ambitie van Stroomversnelling Koopwoningen is om na een pilotfase (2014-2015), grote aantallen (meer dan duizend per jaar) particuliere eigenaren van rijwoningen uit de periode 1950 tot 1980 met een (boven)gemiddelde energierekening hun huizen te renoveren onder de condities Nul-10-0. Dat wil zeggen: - Nul: een gegarandeerde Nul op de Meter renovatie; - 10: die binnen tien werkdagen uitgevoerd wordt; - 0: waarvan de kosten om de woning energieneutraal te maken woonlasten neutraal zijn, te financieren voor de particulier. Behalve het zoeken naar geschikte pilotwoningen en het inspannen om gezamenlijk de financiering van de 'meerkosten' voor de realisatie van de pilotwoningen rond te krijgen, wordt inzet gevraagd op het vlak van vergunningverlening, verbinden van partijen, communicatie, kennisdeling en ondersteuning en verankering van beleid. Als gevolg van de Deal Stroomversnelling Koopwoningen spannen banken en overheid zich in om de financierbaarheid van deze renovaties te vergemakkelijken.
Activiteiten / Planning	- Geïnteresseerden helpen om stappen te nemen naar een NOM-woning. - In communicatie uitingen link leggen naar Nul op de Meter (NOM). - Goede voorbeelden verzamelen en onder de aandacht brengen. - Samenwerken met de Stichting Eemnes opgewekt naar Nul op de Meter - Kennis energieloket opschalen naar Nul op de Meter - Meedenken over andere financieringsvormen dan nu beschikbaar. - Bedrijven, banken, makelaars, Stichting bij elkaar brengen om deze renovatie uit te voeren. - Organiseren van diverse bewonersavonden i.s.m. partijen die dit willen gaan doen. - Ondersteunende instrumenten aanbieden (thermografische scans, doelgroepanalyse, dakscan, energielabelatlas, zonnekaart) - Als gemeente kennis op doen over Nul op de Meter.
Doelstelling 200? 088 kton	- De Stichting Eemnes opgewekt naar Nul op de Meter heeft als doel om 200 woningen te renoveren naar Nul op de Meter. De gemiddelde CO₂ uitstoot per woning bedraagt ongeveer 4,8 ton (elektriciteit, gas en vervoer). Dit levert jaarlijks (vanaf 2020) voor 200 woningen 0,96 kton CO₂ reductie op. - Kennisontwikkeling bevorderen over Nul op de Meter woningen. - Realisatie van ketens van bouwbedrijven voor Nul op de Meter woningen
Resultaat	In 2020 zijn er minimaal 120 woningen gerenoveerd volgens de condities "Nul op de Meter". (referentie Breda)
Project organisatie	Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling / Milieu (regierol) Afdeling Communicatie (ondersteunend). Uitvoering ligt bij wijken-, straatinitiatieven, de Stichting Eemnes Opgewekt naar Nul op de Meter & consortium van bedrijven.
Betrokken partners	Stichting Eemnes opgewekt naar Nul op de Meter Straat/wijkinitiatieven Bedrijven Eemnes en uit de regio

	Platform 31, Stroomversnelling Koopwoningen.
Middelen	- 300 gemeentelijke uren per jaar ter ondersteuning (avonden organiseren, ondersteunende instrumenten, betrekken welstand, meedenken). - Kosten voor gemeente voor organiseren van bewonersavonden (huur zaal, uitnodigingen bewonersbrieven) en ondersteunende instrumenten als warmtescans woningen. Jaarlijks EUR 2.000,- ten laste van 67230014/634345 in 2015. In 2016, 2017, 2018 gaan deze kosten ten laste van 67230014/600000 (nieuw beleid). - De Stichting Eemnes opgewekt naar Nul op de Meter heeft subsidie aangevraagd bij de gemeente Eemnes voor 9.950 EUR. Aan het college wordt apart in 2014 voorgelegd of zij deze subsidie willen verlenen (67230014/634345, jaar 2014).
Looptijd	2015-2020
Subprojecten	1.3 tot en met 1.11

1b Alle sociale huurwoningen renoveren naar Nul op de Meter

<i>Deelpakket 1: bestaande woningvoorraad</i>	
Omschrijving	Dit project is nauw verbonden met het project “prestatieafspraken De Alliantie” uit het aanvullende klimaatbeleid Eemnes 2012-2020. De Alliantie gaat de woningen, zoals genoemd in de prestatieafspraken naar energielabel B renoveren. Gezien het feit dat er een Greendeal “stroomversnelling huurwoningen” in 2013 is ondertekend, betekent dit dat ook zij deze transitie vroeg of laat gaan maken. Per 1 januari 2015 komt naar verwachting een nieuwe wetgeving voor corporaties waarin het aantrekkelijker wordt voor corporaties om niet naar label B maar naar Nul op de Meter te renoveren. Het wordt dan mogelijk dat de corporatie een prestatievergoeding vraagt voor de oorspronkelijke energierekening, welke de corporatie kan inzetten voor de verduurzaming naar Nul op de meter. Voorwaarde is dat woning nog 40 jaar mee kan, er een garantie is voor energie nul door de bouwer, en 70% deelname van de huurders. NB Als deze ontwikkelingen niet of vertraagd plaatsvinden, dan is dat een zwaarwegend extra argument voor een eigen gemeentelijk woningbedrijf. Daarvoor wordt hoe dan ook een business case ontwikkeld.
Succes en faalfactoren	De Alliantie heeft aangegeven naar label B te renoveren en niet verder te willen gaan. Ook het meedoen aan een provinciaal initiatief waarbij de Alliantie kosteloos panelen op alle huurwoningen kan leggen is door hun afgewezen. We zijn wat betreft onze ambitie afhankelijk van hun medewerking.
Activiteiten / Planning	- De Alliantie verzorgt planning van de aan te pakken woningen voor de periode 2015-2020 (november 2014). - Start in december van 70 woningen Pijlenkamp naar label B. - November, december 2014 delen van kennis over woningen in Eemnes en de data die de afgelopen jaren verzameld zijn (dakscan, thermografie, energie in beeld gegevens, et cetera). - 1e helft 2015 aanpak formuleren om samen de huur- en koopwoningen aan te pakken. - Aangezien in veel rijtjeswoningen koop en huur door elkaar zit, wordt er samen opgetrokken om de eigenaar bewoners in deze verduurzaming mee te nemen. - De Alliantie voert de verduurzaming uit van de woningen vanaf 2015 tot en met 2020. - De Alliantie betrekken in concept Nul op de meter, Total Cost of Ownership.
Doelstelling	400 woningen verduurzamen naar minimaal energielabel B betekent vanaf 2020 een jaarlijkse CO₂ reductie van 0,19 kton CO₂. Als we de planning van De Alliantie hebben kunnen we een betere CO₂ berekening maken, omdat we dan ook weten hoeveel labelstappen de woningen vooruit gaan. 400 woningen renoveren naar Nul op de Meter in 2020 betekent vanaf 2020 een jaarlijkse CO₂ reductie van 1,92 kton CO₂
Resultaat	De huurwoningen hebben nu overwegend energielabel C of D. In 2022 zijn alle woningen gerenoveerd naar minimaal energielabel B of energieneutraal.
Project organisatie	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling / Volkshuisvesting en Milieu (regie) Uitvoering ligt bij de Alliantie.

Betrokken partners	De Alliantie. Platform 31, Stroomversnelling huurwoningen. Lokale bedrijven.
Middelen	100 gemeentelijke uren per jaar.
Looptijd	Uitvoering in de periode 2015-2022.
Subprojecten	1.1 en 1.2

1c Nieuwbouw EPC=0

<i>Deelpakket 1: bestaande woningvoorraad & Nieuwbouw</i>	
Omschrijving	Dit project is niet opgenomen in het aanvullende klimaatbeleid Eemnes 2012-2020, maar wel wezenlijk van belang. Vanaf 2020 moet wettelijk gezien alle nieuwbouw energieneutraal zijn. Voor de Zuidpolder gelden deze eisen voor de deelpanden die gebouwd worden vanaf 2020, maar gaat ook gelden voor alle andere nieuwbouw in Eemnes.
Activiteiten / Planning	De gemeente neemt EPC=0 op in de overeenkomsten met de bouwers, projectontwikkelaars en corporatie.
Doelstelling	Alle nieuwbouw uitvoeren met EPC=0 vooruitlopend op de landelijke ontwikkelingen.
Resultaat	Set van afspraken over nieuwbouwprojecten met bouwpartijen, corporatie en/of projectontwikkelaars
Project organisatie	Gemeente kaderstellend. Uitvoering bij Corporatie, bouwpartijen en projectontwikkelaar
Betrokken partners	Bouwpartijen, Projectontwikkelaars Corporatie De Alliantie
Middelen	50 uur per jaar (2015 t/m 2020)
Looptijd	2015-2020

1c1 Zuidpolder EPC=0

<i>Deelpakket 1: bestaande woningvoorraad & Nieuwbouw</i>	
Omschrijving	Vanaf deelgebied 4 in de Zuidpolder (2017) legt het college de ambitie neer om deze met een EPC=0 te realiseren. Deze eisen zijn niet meegenomen in de huidige Samenwerking Overeenkomst (SOK) Zuidpolder, waarin afgesproken is dat alle woningen voldoen aan de vanaf 2015 geldende EPC-norm van 0,4. Op dit moment wordt er door W/E adviseurs met de partijen in de CV/BV, bouwpartijen Vos & Theeuwissen, Van Wijnen en Heijmans en makelaar onderzocht op welke wijze deze ambitie kan worden gerealiseerd.
Activiteiten / Planning	Onderzoek W/E adviseurs naar mogelijkheden en consequenties van aanscherping naar EPC nul (september-november 2014). Bestuurlijk overleg 3 november 2014 over de resultaten van dit onderzoek. Besluitvorming door AVA over EPC=0. (november, december 2014) Besluitvorming in college en raad (januari 2015)
Doelstelling	100 extra woningen energieneutraal tot 2020 wanneer het een verplichte eis is.
Resultaat	- Set van afspraken en contracten om de woningen die gebouwd worden in de periode 2017-2020 energieneutraal uit te voeren, te weten; AVA Voorstel, College voorstel, raadsvoorstel en raadsbesluit, aangepaste gronduitgifte voorwaarden van de CV/BV aan de ontwikkelaars en particuliere bouwers, aangepaste gemeentelijke gronduitgifte / ontwikkelvoorwaarden voor ontwikkelaars en bouwers en financiële onderbouwing (aangepaste grondexploitatie Zuidpolder). - In 2020 zijn er 100 woningen, vooruitlopend op de wettelijke eis (EPC=0) opgeleverd in de Zuidpolder.
Project organisatie	Regierol Directie Zuidpolder Opdrachtgever AVA Zuidpolder Uitvoering bij de bouwpartijen Heijmans, Van Wijnen, Vos & Theeuwissen.
Betrokken partners	Bouwpartijen, CV/BV Zuidpolder, AVA Zuidpolder Makelaars, banken

Middelen	100 gemeentelijke uren per jaar.
Looptijd	Onderzoek en besluitvorming september 2014 – januari 2015. Uitvoering in de periode 2017-2020.

Deelpakket 2: Eemnes in de zon

Maatregelen			
2.1 Uitnodigen installateurs voor aanbieden totaalaanbod			
2.2. Publicatie en communicatie totaalaanbod			
2.3. Onderzoek geschiktheid dakoppervlak eigen gebouwen			
2.4. Onderzoek financiering of leasen dakoppervlak voor zonnepanelen eigen gebouwen			
2.5. Realisatie zonnepanelen op eigen gebouwen			
2.6. Onderzoek geschiktheid dakoppervlak scholen en evt sportinstellingen			
2.7. Afspraak schoolbestuur voor beschikbaar stellen daken			
2.8. Realisatie zonnepanelen daken scholen en sportinstellingen			
2.9. Ontwikkelen totaalaanbod woningen			
2.10. Jaarlijkse update installateurs op website			

In deelpakket 2 Eemnes in de Zon worden zonnepanelen gestimuleerd op de daken in Eemnes bij o.a. gemeentelijke instellingen, scholen, verenigingen et cetera. Dit is tot op heden per project gebeurd.

Wat is er tot nu toe gerealiseerd in Eemnes?

www.klimaatmonitor.databank.nl geeft aan dat op dit moment in Eemnes er 95 bekende adressen zijn met zonnepanelen, met een vermogen van 490,61 kWp en dat er 88 huishoudens hun systeem hebben aangemeld bij de PIR (460,47 kWp). Het Productie Installatie Register (PIR) is een landelijk meldpunt waar consumenten hun duurzame decentrale productie-installatie kunnen aanmelden.

Van deze 95 bekende adressen hebben in 2013 22 adressen gebruik gemaakt van de landelijke subsidie voor zonnepanelen (53,97 kWp).

Zonnepanelen op eigen gebouwen (2.5, 2.6)

Op het kringloopgebouw zijn in 2013 zonnepanelen in de gevel geplaatst en op het dak. De panelen in de gevel hebben een vermogen van 5,8 kWp en op het dak 28,3 kWp. Op de dansschool zijn in 2013 36 zonnepanelen geplaatst met een vermogen van 9 kWp.

De mogelijkheid van zonnepanelen op de overige gemeentelijke gebouwen is meegenomen in het raadsvoorstel 1675 "Verduurzamen gemeentelijke gebouwen" en in het raadsvoorstel 2210 "verduurzamen De Hilt". Besloten is om de discussie over zonnepanelen op de scholen, pas te voeren na die over het Integraal Huisvestingsplan. Het aanbrengen van zonnepanelen op de Hilt wordt meegenomen in de besluitvorming rond het Huis van Eemnes. Zonnepanelen aanbrengen op het BEL-kantoor betekent het verwijderen van mos-sedum, wat in de zomer voor koeling zorgt. De vraag of de zonnepanelen terugverdiend kunnen worden binnen de levensduur is nog niet beantwoord, als de kosten van koeling zouden stijgen. Zoals bekend, betaalt de BEL Combinatie grootverbruiktarieven, die de terugverdientijd verlengen. Overigens wordt door de landelijke Overheid, minister Kamp, ook aangegeven dat de salderingsregeling versoberd gaat worden of helemaal komt te vervallen in 2020 of zelfs 2018.

Totaalaanbod creëren zonnepanelen voor woningen (2.9 en 2.10).

Er is nog geen totaalaanbod voor zonnepanelen specifiek voor Eemnes ontwikkeld omdat er genoeg landelijke acties zijn van bijvoorbeeld de consumentenbond, Vereniging Eigen huis, Zon Zoekt dak, waar iedereen aan mee kan doen. Het bedrijf Samen aan de Zon heeft zelf in april/mei een bijeenkomst georganiseerd in De Hilt over zonnepanelen. Op de website www.energiebesparengenv.nl staan de regionale installateurs voor zonnepanelen.

Sinds juli 2014 heeft de Provincie Utrecht de zonnekaart beschikbaar gesteld. Hierop is per woning/bedrijf te zien wat de potentie van zonnepanelen op de daken zijn.

De focus is verlegd naar samenwerking met de Stichting Eemnes opgewekt naar Nul op de Meter, die ook een totaalaanbod ontwikkelen, dat verder gaat. Bij dit initiatief zijn nu al tientallen huishoudens aangesloten.

Zonnepanelen op daken en sportverenigingen (2.8)

Greenlizz heeft een bezoek gebracht aan TV Eemnes voor een energiescan gericht op de toepassing van ledverlichting, isolatie en zonnepanelen. De energiescan leverde onvoldoende informatie op en was van een bijzonder lage kwaliteit. Deze stukken zijn daarom nooit gedeeld met TV Eemnes. TV Eemnes is zelf aan de slag met adviseurs om een verduurzamingslag te maken (zonnepanelen).

2a Boerenbedrijven stimuleren zonnepanelen op daken te leggen.

<i>Deelpakket 2: Eemnes in de Zon</i>	
Omschrijving	Het onderwerp zonnepanelen en AKOE heeft meerdere malen op de agenda van de Commissie GROW gestaan. De AKOE heeft aangegeven te willen inzetten op duurzame energie en willen dit niet gekoppeld zien aan asbest (asbest eraf zonnepanelen erop). Er zijn verschillende financiële regelingen de revue gepasseerd. De regeling asbest eraf zonnepanelen erop van de overheid levert te weinig op voor de AKOE. De MKB-pilot van de SVn is eind 2013 afgerond. Deze regeling wordt niet vertaald naar een landelijke regeling. Wel kunnen we als gemeente gebruik maken van een stimuleringsregeling voor zonnepanelen van de SVn. Hier kunnen we eigen voorwaarden aan koppelen. De gelden die nu in de duurzaamheidslening zitten, kunnen hiervan (deels) overgeheveld worden. Door het bedrijf Greenspread is een onderzoek gedaan naar de mogelijke financieringsvormen van zonnepanelen op daken van agrarische bedrijven, MKB en gemeentelijke panden. Exploitatie via de postcoderoos model en investering op basis van SDE+ of EIA is onderzocht. Een voorbeeldboerderij is als uitgangspunt genomen voor een berekening van opbrengsten en kosten. Uitkomst was dat binnen de levensduur van de benodigde panelen er kan worden afgelost en rente betaald, terwijl er toch elk jaar een extra financieel voordeel in het gezinsinkomen vloeit.
Activiteiten / Planning	- Opstellen financiële regeling op basis van de vraag (garantstelling banken) - Overleggen AKOE - Opstellen raads- en collegevoorstellen - Overleggen met SVn, Banken
Doelstelling	20 boerenbedrijven met zonnepanelen. Vermeden CO ₂ uitstoot 0,22 kton.
Resultaat	500 kWp aan zonnepanelen bij de agrariërs (20 boerenbedrijven elk 25 kWp).
Project Organisatie	Afdeling Milieu (regie) Boeren, AKOE (uitvoering)
Betrokken partners	AKOE LTO (www.vraagbundelingzonnepanelen.nl)
Middelen	- 100 gemeentelijke uren 2015 voor opstellen financiële regeling of garantiestelling bij de bank. Daarna 50 uur per jaar. Boeren hebben de mogelijkheid gebruik te maken van: - Stimuleringsregeling Provincie Utrecht "Asbest eraf, zonnepanelen erop" (www.asbestvanhetdak.nl). Regeling open tot 31 oktober 2015. De subsidie is 4,5 euro per m² asbestdak met een maximum van 15.000 EUR. - Belastingvoordelen als EIA, KIA, MIA, SDE+
Looptijd	Uitvoering in de periode 2014-2020.
Subprojecten	2.4 en 2.10

2b Oppervlakte van gebouwen gebruiken voor opwekken duurzame energie met Cablean.

<i>Deelpakket 2: Eemnes in de Zon</i>	
Omschrijving	Cablean heeft een duurzaamheidatlas gemaakt waarin de mogelijkheden voor exploitatie van oppervlakten in Eemnes met een gecombineerd maatschappelijk, commercieel en klimaatrendement zijn opgesomd. De atlas wordt eind november aan de gemeente opgeleverd. Cablean heeft een product ontwikkeld dat bestaat uit draaibare veelhoekige boxen, die zijn voorzien van verwisselbare applicaties die elk hun eigen functie hebben. Zo zijn er applicaties als zonnepanelen, panelen die water opvangen, groen, reclame, kunstgras. Al naar gelang de situatie en behoefte (24/7) wordt een van de panelen naar voren gedraaid om zijn werk te doen. Door deze verschillende toepassingen wordt het stedelijk oppervlak duurzaam verrijkt. Vanaf 1 januari 2015 treedt de participatiewet in werking. 5% van de aanneemsom moet een bouwer/ontwikkelaar/aannemer terugstoppen in de gemeente. Dit kan hij doen door te participeren in het product Cablean. Cablean biedt gratis stroom aan maatschappelijke organisaties en creëert werkgelegenheid (social return on investment).
Activiteiten / Planning	- Opleveren duurzaamheidatlas (eind november 2014) - Duurzaamheidatlas voorleggen aan commissie en raad (1e kwartaal 2015) en beslissen of we met Cablean doorgaan. - Indien akkoord dan besluiten waar we welke projecten gaan aanvangen. - Tevens afspraken maken met Cablean over financieringsmodel en voorleggen aan commissie en raad. - Eén van de meest haalbare projecten is het geluidscherm geluidwal langs het bedrijventerrein en de nieuwe bedrijventerrein. Dit scherm heeft alleen al een oppervlakte van 3.600 vierkante meter. Door Rijkswaterstaat is voorzichtig positief gereageerd op het concept.
Doelstelling	PM
Resultaat	PM
Project Organisatie	Uitvoering door Cablean Afdeling ruimtelijke Ontwikkeling / milieu (regie) Afdeling Financiën (ondersteunend) Afdeling juridische zaken (ondersteunend)
Betrokken partners	Cablean Maatschappelijke organisaties Rijkswaterstaat Bouwbedrijven
Middelen	Van de gemeente wordt, zover nu bekend, geen financiële inspanning geleverd.
Looptijd	2014-2018
Subprojecten	2.4 en 2.10

2c Opstellen beleidsregels ruimtelijke inpassing duurzame energie in Eemnes

<i>Deelpakket 2: Eemnes in de Zon</i>	
Omschrijving	Eemnes is door de provincie aangewezen als experimenteergebied voor zonneweides. Hier legt de provincie tegelijkertijd harde randvoorwaarden voor op. Gezien de vragen die we krijgen van boeren, ondernemers en inwoners van Eemnes over verschillende toepassingen van duurzame energie in het buitengebied en in de kern van Eemnes, is het raadzaam om hier beleidsregels voor op te stellen.
Activiteiten / Planning	- Discussienota voorleggen aan commissie GROW in combinatie met Bestuursopdracht voor opstellen beleidsregels. - Opstellen beleidsregels. - Beleidsregels toetsen bij de Provincie. - Inspraak en bezwaarprocedure beleidsregels.
Doelstelling	Met het opstellen van de beleidsregels maken we het mogelijk dat we in Eemnes verschillende vormen van duurzame energie kunnen toepassen waarbij de ruimtelijke kwaliteit geborgd blijft.
Resultaat	Beleidsregels ruimtelijke inpassing duurzame energie (o.a. zonneweides, kleine windmolens, nokgenerators, middelgrote windmolens (hoogte ± 18 meter), oplaadpalen, biomassa (vergisters), nul op de meter renovaties)
Project Organisatie	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling & Milieu (trekker) Afdeling Vergunningverlening, Juridische zaken, Welstand (ondersteunend)
Betrokken partners	Provincie Utrecht Inwoners Lokale bedrijven
Middelen	150 uur voor Ruimtelijke Ontwikkeling/ Milieu (2015). Externe inhuur ROM toets PM.
Looptijd	2015
Subprojecten	Ter ondersteuning van 2.1 t/m 2.10

Deelpakket 3: Stimuleren bio-energie

Maatregelen			
3.1. Sluiten intentieovereenkomst exploitant bio-energie			
3.2. Duidelijkheid over ruimtelijke component bio-energie installaties (wet/regelgeving en voorwaarden)			
3.3. Mogelijk maken inzet kleinschalige vergisters in bestemmingsplan Buitengebied			

Sluiten intentieovereenkomst exploitant bio-energie

- Bij de ontwikkelingen van de Zuidpolder heeft de gemeenteraad gekozen om geen WKK op biogas uit mestvergisting te plaatsen, gezien de veronderstelde stankoverlast en de extra vervoersbewegingen van en naar de vergister. Deze variant had de hoogste opbrengsten en de laagste terugverdientijd (9 jaar). Door dit besluit is een energieneutrale woonwijk komen te vervallen.
- De AKOE heeft aangegeven in het overleg van 4 december 2012 dat zij voorlopig geen mono-vergisters gaan plaatsen, omdat deze nog onrendabel zijn. Bio-energie zal daarom voorlopig geen prioriteit krijgen, totdat er een duidelijke vraag naar is. Wel blijven we als gemeente de laatste ontwikkelingen volgen en inspringen op ontwikkelingen waar nodig.
- Via de AVU brengen we jaarlijks 117 ton gemengd groenafval (o.a. plantsoenafval, gemengd groen, bladafval en dergelijke) naar Van Doorn te Soest alwaar het gecomposteerd wordt.
- Ongeveer 1200 ton groente fruit en tuinafval wordt jaarlijks ingezameld. Voor het verwerken van GFT-afval heeft de AVU een contract met de VAR (Veluwe Afval Recycling) in Wilp (bij Apeldoorn) gesloten. Het wordt in Wilp vergist en daarna verder gecomposteerd. Bij de vergisting komt gas vrij, waarmee elektriciteit wordt opgewekt. De elektriciteit wordt in de eigen installatie gebruikt; het overschot wordt aan het elektriciteitsnet geleverd.

3a Biogasvoorziening BEL-zwembad

<i>Deelpakket 3: Stimuleren bio-energie</i>	
Omschrijving	Biogasvoorziening BEL zwembad. Bij het opwekken van elektriciteit op basis van een warmtekrachtkoppeling (WKK), komt veel warmte vrij. In een zwembad kan deze warmte goed benut worden. Een WKK kan ook op aardgas draaien, en is dan iets duurzamer dan een normale elektriciteitscentrale op gas, omdat daar de warmte vaak niet benut kan worden. Een WKK op aardgas wordt wel binnen de levensduur terugverdiend, ook omdat er energiebelasting wordt vermeden. Door de WKK op lokaal opgewekt biogas te laten werken, ontstaat aanzienlijke CO ₂ -reductie en een veel betere terugverdientijd.
Activiteiten / Planning	- Opstellen haalbaarheidsonderzoek Biogas BEL zwembad (capaciteit, technische wensen, investering voor de huidige WKK, besparingen WKK en voor een WKK met biogasvoorziening, terugverdientijden, baten biogas, hoe baten te verdelen over partijen) . - Haalbaarheidsonderzoek voorleggen aan BEL-raden (2015). - Partijen betrekken die nodig zijn voor vergisting en het leggen van de leidingen. - Kosten en baten en organiseren financiering. - Uitvoeren van biogasvoorziening.
Doelstelling	BEL zwembad voorzien van een biogasvoorziening.
Resultaat	Reductie van de CO ₂ uitstoot; reductie van methaan-uitstoot (1kg methaan is 22 kg CO ₂ -equivalent). Opgeteld 1 kiloton.
Project Organisatie	Stichting Binnensportaccommodaties Laren (SBL) AKOE Gemeente Laren, Eemnes & Blaricum
Betrokken partners	Externe adviseurs (Energymatters, BerkhofBoerboom) Agrariërs RWS (pijplijn onder A27)
Middelen	Eemnes verstrekt een lening van €200.000 aan SBL voor deze investering (ketel speciaal voor biogas). Dit wordt nog apart aan college & raad voorgelegd.
Looptijd	Onderzoek 2014-2015 Uitvoering 2015/2016

Deelpakket 4: Duurzaam werken

Maatregelen			
4.1. Aanstellen duurzaamheidcoach			
4.2. Bezoeken en informeren bedrijven over mogelijkheden energiebesparing / duurzame energie en duurzame mobiliteit			
4.3. Opstellen maatwerkadviezen bezochte bedrijven			
4.4. Opzetten energie- en duurzaamheidloket			
4.5. Trainen personeel op gebied duurzame bedrijfsvoering			

Aanstellen duurzaamheidcoach

Tot nu toe heeft de focus nog niet bij de bedrijven in Eemnes gelegen. De cijfers uit Energie in Beeld geven aan dat hier wel fluctuaties in gas en elektra verbruik liggen. Bovendien is hier geen duidelijke afnemende trend waarneembaar wat betreft de reductie van de CO₂ uitstoot.

De bedrijvenverenigingen hebben recent aangegeven aansluiting te willen zoeken bij het in het oog springende duurzame ambitieniveau in Eemnes, zodat de focus nu ook op dit segment zal komen te liggen.

Opstellen maatwerkadviezen bezochte bedrijven

Er zijn drie supermarkten in Eemnes waarvan er één voldoet een convenant energiebesparing supermarkten, een heeft zich aangesloten bij het landelijk convenant en zal voor 2015 aan de eisen voldoen. De derde zal in 2015 gestimuleerd worden om stappen te ondernemen. De acties worden afgestemd op provinciaal en landelijk niveau.

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen

Alle gemeentelijke gebouwen groter dan 150 m² hebben in 2013 een energielabel gekregen.

Bestemming	Energielabel
Kringloop en wereldwinkel	A ⁺⁺
Dansschool	A
BEL kantoor (gemeentehuis, politiepost)*	A
Centrum voor Jeugd en Gezin	A
School (Clusterschool)	A
De Hilt	B
Bibliotheek	C
School Hobbitstee	D
School Noorderlicht	D
School (HinkStapSprong)	E

4a Openbare Verlichting

<i>Deelpakket 4: Duurzaam werken</i>	
Omschrijving	Verduurzamen van de openbare verlichting naar LED
Activiteiten / Planning	Afronden beleidplan openbare verlichting en voorleggen aan raad. Afspraken maken met Citytec over planning verduurzamen verlichting. Vervanging van de huidige verlichting voor LED.
Doelstelling	Alle armaturen met een wattage groter dan 30 watt vervangen voor LED-lampen van 30W.
Resultaat	850 lampen vervangen naar LED van 30W. Reductie van 0,02 kton CO ₂
Project Organisatie	Afdeling Openbare Ruimte (regie) Citytec (uitvoering)
Betrokken partners	Citytec
Middelen	Nog nader overeen te komen.
Looptijd	2015-2020

4b Overige bedrijven stimuleren minder fossiele brandstoffen te gebruiken

<i>Deelpakket 4: Duurzaam werken</i>	
Omschrijving	Ook bij de bedrijven is het zaak om het energieverbruik en het gasverbruik terug te dringen. De afgelopen jaren laten een fluctuerend beeld zien.
Activiteiten / Planning	Afspraak OKE om behoefte te bepalen over verduurzamen bedrijven. Bepalen te nemen stappen en ondersteuning van gemeente. - Inzet duurzaamheidscoach - Garantstelling, stimuleringsregeling
Doelstelling	20% reductie op gasverbruik
Resultaat	In 2020 1,47 kton CO ₂ reductie, inclusief CO ₂ reductie op elektraverbruik.
Project Organisatie	Regierol gemeente OKE (uitvoering) Lokale bedrijven (uitvoering)
Betrokken partners	OKE Lokale bedrijven Extern bureau voor begeleiding bedrijven
Middelen	Afhankelijk van de behoefte.
Looptijd	2015-2020

4c Gemeentelijke gebouwen verduurzamen naar minimaal energielabel A

<i>Deelpakket 5: Gemeentelijke gebouwen energieneutraal</i>	
Omschrijving	De gemeentelijke gebouwen in Eemnes hebben grotendeels energielabel B of lager. Voor wat betreft de bibliotheek (energielabel C) geldt momenteel een bestuursopdracht voor inpassing in de De Hilt. Bij het plaatsen van zonnecollectoren t.b.v zonneboilersysteem de Hilt, blijkt het dak niet te voldoen aan het Bouwbesluit 2013 en zijn de zonnecollectoren te zwaar voor het dak. Er wordt nu naar een oplossing gezocht, waar deze zonnecollectoren wel geplaatst kunnen worden. Intussen loopt het proces om de bieb en de Hilt te integreren, wat tot verbouwing of nieuwbouw zou kunnen leiden. Voor wat betreft de Hinkstapsprong en Noorderlicht/Hobbitstee wordt discussie IHP afgewacht.
Activiteiten / Planning	- Aanbesteden onderhoudscontract gemeentelijke gebouwen. - MJOP opstellen voor onderhoud gemeentelijke gebouwen met doel minimaal energielabel A. - Afspraken maken huurders van gemeentelijke gebouwen over verduurzaming en kosten. - Uitvoeren van maatregelen.
Doelstelling	Gebouwen verduurzamen naar minimaal energielabel A en zo mogelijk naar energieneutraal.
Resultaat	Gebouwen verduurzamen naar minimaal energielabel A en waar mogelijk naar energieneutraal.
Project Organisatie	Afdeling Vastgoed (regierol)
Betrokken partners	Scholen, huurders van gemeentelijke gebouwen Onderhoudsbedrijf
Middelen	€50. 000 per jaar (2015, 2016, 2017, 2018). Nog nader te bepalen.
Looptijd	2015-2020

4d Openbare oplaadpalen voor elektrische auto's

<i>Deelpakket 4: Duurzaam werken</i>	
Omschrijving	Het aantal elektrische auto's gaat de aankomende jaren toenemen mits het overheidsbeleid niet gaat wijzigen. De verwachting is dat in de BEL-gemeenten in 2020 343 elektrische auto's rijden. Daarvan kunnen 257 auto's niet op eigen terrein parkeren. Zij zijn aangewezen op openbare oplaadpunten. Dat houdt in dat we daarvoor in totaal 37 openbare oplaadpunten in de 3 BEL-gemeenten nodig hebben. De beleidsregel "openbare oplaadpalen" (voorstel 2827) is in oktober 2014 aan GROW voorgelegd. Momenteel worden intern de procedures voor aanvragen van openbare oplaadpunten op de verschillende afdelingen op elkaar afgestemd. Begin januari 2015 wordt de beleidsregel ter vaststelling aan het college voorgelegd.
Activiteiten / Planning	- Intern afstemmen van de juiste procedures om aanvragen in behandeling te kunnen nemen (heden). - Afronden beleidsregels Openbare Oplaadpunten voor elektrische auto's en aan college voorleggen (februari 2015).
Doelstelling	10 oplaadpunten in 2020. CO ₂ reductie van een elektrische auto t.o.v. een conventionele auto is ongeveer 30%.
Resultaat	Faciliteren van 10 oplaadpunten in de gemeente.
Project Organisatie	Afdeling Vergunningen en Openbare Ruimte.
Betrokken partners	Werknemers van Eemnesser bedrijven. Inwoners Eemnes. Metropool Regio Amsterdam elektrisch (MRA-e). EVnetNL en ELaadNL (voormalige Stichting Elaad). Andere aanbieders van openbare oplaadpalen.
Middelen	- Kosten per oplaadpaal (aanbod MRA, € 1000,- per oplaadpaal, totale kosten € 10.000,- voor 10 palen tot en met 2020). Deze kosten worden doorbelast aan aanvrager. - Inrichten parkeervak dient gemeente voor haar rekening te nemen (wet) a €500,- per parkeervak. Totale kosten €5.000,- ten laste van budgetten Openbare Ruimte. - Er worden uren gemaakt voor het nemen van verkeersbesluit, het maken van APV-vergunning, organiseren inrichten parkeervak (afdeling Openbare Ruimte en Vergunningen). Ongeveer 10 tot 15 uur per aanvraag (150 uur voor 5 jaar).
Looptijd	1 ^e kwartaal 2015 Vaststellen beleidsregel openbare oplaadpalen door college. Aanvragen behandelen en organiseren inrichten parkeervakken openbare oplaadpalen 2015-2020 (afdeling Openbare ruimte & afdeling Vergunningen).